

Obsah

ČÁST PRVNÍ. VÝCHODISKA

1. Atmosféra změny	3
Určení neurčitého 4	
Kritické předpoklady změny 5	
Vývoj konfrontace 5	
2. Co lidi motivuje ke změně?	14
Stav motivace 14	
Motivace jako možnost 18	
Účinné motivační postupy 19	
Smišení ingrediencí 27	
3. Rychlá intervence: Více kamínků do mozaiky	28
Změna sama sebe 28	
Vliv rychlé intervence 29	
Aktivní přísady účinné rychlé intervence 30	
Motivace a vzájemná interakce mezi lidmi 32	
4. Ambivalence: dilema změny	33
Chci, nechci 33	
Setkání s ambivalencí 34	
Pochopení ambivalence 35	
Práce s ambivalencí 41	

ČÁST DRUHÁ. PRAXE

5. Principy motivačních rozhovorů	45
Co je motivační rozhovor? 46	
Rozdíly mezi motivačními rozhovory a jinými styly 46	
Pět základních postupů 49	
Shrnutí 55	
6. Fáze I: Budování motivace ke změně	56
První setkání 56	
Struktura začátku sezení 62	
Pět počátečních postupů 62	
Provázením během kontaktu 78	
7. Využívání výsledků hodnocení	79
Prezentace hodnocení 79	
Různé podoby hodnocení 80	
Vyhodnocení motivace 84	
Osobní zpětná vazba 86	

8. Zacházení s odporem	89
Role terapeuta při odporu 89	
Rozpoznání odporu 101	
Postupy pro zvládání odporu 92	
Jak se vypořádat se zrušenými setkáními 98	
Drama změny 99	
9. Fáze II: Posilování závazku ke změně	101
Rozpoznání připravenosti ke změně 101	
Nebezpečí ve II. fázi 103	
Rekapitulace 104	
Klíčové otázky 104	
Informace a rady 105	
Projednávání plánu 106	
Hra na závěr 110	
10. Typické a obtížné situace	112
Spolupráce s partnery 112	
Přinucený klient 115	
Jak začít hovor o tématu 117	
Málo času 118	
Pátrání v emocích 119	
Život v chaosu 121	
Odbíhání od tématu 122	
Detoxifikace 123	
11. Praktická případová studie	125
12. Výcvik v motivačních rozhovorech	143
Některé obecné zásady 144	
Východiska 147	
Počáteční postupy 148	
Cvičení střední části hry 162	
Cvičení na ukončení hry 166	

ČÁST TŘETÍ. KLINICKÉ VYUŽITÍ MOTIVAČNÍCH ROZHovorŮ

ÚVOD	171
13. Motivační rozhovory a fáze změny	175
<i>Carlo C. DiClemente</i>	
Fáze před uvažováním – odpor a „čtyři R“ 176	
Uvažování – analýza riziků a zisků 178	
Rozhodnutí – od závazku k akci 180	
Akce – uvedení plánu v život 181	
Udržování, relaps a recyklace 182	
Shrnutí 183	

14. Rychlé motivační rozhovory v rukou
nespecializovaných praktiků 185
Stephen Rollnick a Alison Bell
Řízení setkání 186
Začátek setkání: otevření tématu týkajícího se užívání 187
Na cestě – zkoumání obav a možností změny 188
Ukončení setkání 189
Případová studie 190
Závěr 193
15. Motivační rozhovory: Holandský pohled se zvláštním
zaměřením na klienty závislé na heroinu 195
Henk P. J. G. Van Bilsen
Pochopení motivace 195
Speciální techniky 197
Motivační rozhovory s klienty závislými na heroinu 200
16. Motivační terapie v párech a závislost na alkoholu 204
Allen Zweben
Důvody pro zahrnutí partnera 205
Role partnera v motivačním poradenství: „Svědék“ versus aktivní účastník 206
Pozvání partnerů do procesu léčby 206
Vyhodnocení partnerského podpůrného systému 207
Techniky v motivační terapii za účasti partnera 207
17. Posilování zásadních řešení: Motivace při prevenci
relapsu vážně závislých alkoholiků 214
Steve Allsop a Bill Saunders
Východiska 214
Uplatnění v léčebné praxi 215
Program 215
Setkání s každým pacientem jednotlivě 216
Setkání se dvěma pacienty 222
Věra ve vlastní schopnosti 223
Závěr 223
Poděkování 224
18. Motivační rozhovory s mladými lidmi 225
Gillian Tober
Okolnosti a životopisná data 226
Rozhovor 227
Pokračování 234
Diskuse 234
19. Žebříček hodnot a pítí: Systematická motivační
terapie s alkoholiky 236
W. Miles Cox, Eric Klinger a Joseph P. Blout
Motivační model užívání alkoholu 237
Vyhodnocení motivační struktury 238
Terapeutická technika 238
Závěry 245

20. Problémy s alkoholem a komunita <i>Tim Stockwell</i>	246
Komunitní týmy zaměřené na alkohol (CAT) 246	
Vztah motivačních principů ke komunitní práci 247	
Shrnutí a závěr 251	
21. Motivační rozhovory s uživateli heroinu na metadonových klinikách <i>Bill Saunders, Celia Wilkinson a Steve Allsop</i>	252
Náš výzkum 253	
Co je dobrého na brání drog 254	
Stinné stránky 255	
Spokojenost se životem 257	
Problémy a obavy 258	
Analýza zisků a ztrát 259	
Využití emocí 260	
Záměry do budoucna 262	
Závěrečný komentář 262	
Poděkování 263	
22. Motivační rozhovory a zmírňování nebezpečí HIV <i>Amanda Baker a Julie Dixon</i>	264
Filozofický rámec našeho přístupu 264	
Cílová skupina v léčbě 265	
Cíle motivačního rozhovoru 266	
Terapeutický vztah 266	
Postupy v rámci rozhovoru 267	
Případ Kerry 270	
Důležité součásti motivačních rozhovorů 272	
23. Použití motivačních rozhovorů při léčbě pachatelů sexuálních deliktů <i>Randall J. Garland a Michael J. Dougher</i>	273
Faktory, které narušují motivaci k léčbě 274	
Zapojení sexuálního devianta do léčby 277	
Motivace během léčby 279	
Závěr 282	
24. Motivační rozhovory a udržování výsledků změny <i>Rosemary Kent</i>	283
Přiblížení se ke konci cesty 283	
Nerozhodnost nad další cestou 283	
Ambivalence a předčasná sebedůvěra 284	
Rozlišování očekávání 288	
Závěr 289	
LITERATURA	291